

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра гуманітарної та соціально-економічної
підготовки

Фасилітація конфліктів в освітньому процесі

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

підготовки:

бакалавр

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності

053 Психологія

(код і найменування спеціальності)

2022 рік

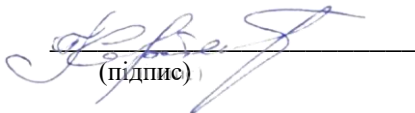
Робоча програма навчальної дисципліни «Фасилітація конфліктів в освітньому процесі» спеціальності 053 Психологія освіта освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти I курсу.

Розробник: Коротенко Дарія Валеріївна, кандидат історичних наук

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри гуманітарної та соціально-економічної підготовки

Протокол від «29» серпня 2022 року № 01

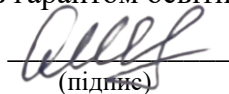
Зав. кафедри

(підпис)

к. істор. н. Д. В. Коротенко
(прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «30» серпня 2022 року

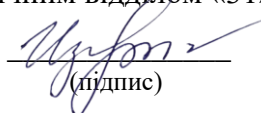
Гарант освітньої програми

(підпис)

к. псих. н. М. М. Ярошко
(прізвище та ініціали)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «31» серпня 2022 року

Завідувач навчально-методичного відділу

(підпис)

І. В. Зеркаль
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни	вибіркова	вибіркова
Мова викладання	українська	українська
Передумови вивчення навчальної дисципліни (які дисципліни мають передувати вивченню)	вихідна	вихідна
Курс	I	I
Семестр	3	3
Загальний обсяг годин / кредитів	120 / 4	120 / 4
Кількість змістовних модулів	3	3
Годин на аудиторне вивчення	54	10
Годин на самостійне вивчення	66	110
Форма підсумкового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Актуальність курсу «Фасилітація конфліктів в освітньому процесі» зумовлено низкою факторів, зокрема, це позитивна трансформація українського соціуму, що стоїть на шляху розвитку гуманної, людиноорієнтованого підходу в освіті. Крім того, важливе впровадження принципів нової української школи, де індивідуальність, відвертість та взаєморозуміння виходять на титульні позиції.

Метою викладання навчальної дисципліни є навчання майбутніх вчителів і організаторів початкової освіти прогресивних методів, методик розв'язання конфліктів. Вміння екологічними методами знайти вихід зі складної ситуації, задовольнити інтереси всіх суб'єктів конфлікту, вміти прийти до консенсусу, адже освітній процес – це міжлюдська взаємодія, де можливі непорозуміння та зіткнення інтересів: адміністрації, вчителів, учнів та їх батьків. Майбутнім педагогам важливо навчитися фасилітації та подоланню конфліктних ситуацій для створення гармонійної атмосфери в освітньому соціумі.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Фасилітація конфліктів в освітньому процесі» є:

- познайомити студентів з сучасними методиками вирішення конфліктів;
- навчити захисним механізмам власної психічної системи ;
- навчити студентів вільно оперувати сучасними освітніми концептами та широким фактологічним матеріалом;
- виробити вміння трансформувати освітню атмосферу власною присутністю;
- знаходити вихід зі складних життєвих ситуацій при взаємодії з соціумом;
- застосовувати набуті знання для прогнозування освітніх процесів сьогодення;
- знати свої права, вміти їх відстоювати, формувати власну точку зору на оточуючі культурно-освітні процеси.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Фасилітація конфліктів в освітньому процесі» забезпечує набуття здобувачами освіти ряду *компетентностей*:

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

Програмні результати навчання:

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Після вивчення курсу «Фасилітація конфліктів в освітньому процесі» студенти повинні **знати:**

- основні дефініції та вміти їх інтерпретувати відповідно до ситуації;
- альтернативні методи навчання;
- основні закономірності, суть і наслідки етапів будівництва освітнього середовища;
- особливості пошуку оптимальних моделей поведінки в конфліктних ситуаціях;
- види конфліктів та шляхи їх розв'язання;
- теорію ненасильницької комунікації та асертивної поведінки;
- механізми врегулювання конфліктів;
- коло своєї компетентності в освітньому процесі відповідно до посадових обов'язків;
- методи саморегуляції та профілактики професійного вигорання;
- теорію групової динаміки та спіраль розвитку;

вміти:

- трансформувати освітній простір на позитивний;
- відчувати та сприймати оточуючу дійсність;
- користуватися захисними механізмами;
- показати шляхи вирішення конфліктів;
- аналізувати конфліктну ситуацію та знаходити оптимальне рішення.
- відстоювати власну точку зору асертивним методом;

володіти:

- навичками та методиками що допоможуть скерувати освітній процес;
- засобами та навичками ведення дискусій, відстоювання власної позиції.

4. Зміст програми навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи вирішення конфліктів.

Тема № 1. Вступ. Теорія шкільної атмосфери.

Освітній соціум. Взаємодія в групі. Особливості взаємодії в шкільному соціумі: адміністрація, учні, вчителі, батьки. Теорія шкільної атмосфери: атмосферу можна змінити з гнітючою на ресурсну, змінивши ставлення учасників освітнього процесу.

Тема № 2. Теорія ненасильницької комунікації Маршалла Розенберга

Ненасильницька комунікація (НС): спостереження, почуття, потреби, прохання. Дефініції співчуття, прохання, отримання за М. Розенбергом. Два запитання НС: «Що є живим в середині нас? Що є живим?» та «Що б могло зробити життя прекраснішим?»

Тема № 3. Теорія структурного насилля Йохана Галтунга

Структурне насильство: суть, структура, різновиди. Культурне насилля: : суть, структура, різновиди. Аряме насилля: : суть, структура, різновиди. Приклади. Обговорення.

Тема № 4. Творчі методи трансформації конфліктів

Що таке конфлікт? Види, різновиди, методи розв'язання конфліктів. Трансформація конфлікту: через творчість, у творчість. Методи трансформації конфліктів. Арт-практики та їх різновиди.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Практичні підходи до вирішення конфліктів. «Теорія чотирьох крил» Митців Згоди

Тема № 6. Теорія нарративної ретикуляції

Джонатан Фокс та Джо Салас. Антропологічні основи плейбек-театру. Наративна ретикуляція зміст та сенс.

Тема № 7. Категорія «Історія» в освітньому середовищі

Що таке «історія»? Сторітеллінг: навички та приклади. Розвиток навички емпатичного слухання. Практика.

Тема № 8. Категорія «Менеджмент» в освітньому середовищі

Категорія «ведення» в нарративній ретикуляції. Важливість ресурсного менеджменту для створення позитивної атмосфери. Розвиток навички, приклади.

Тема № 9. Категорія «Атмосфера» в освітньому середовищі

Поняття «атмосфери». Етапи створення. Кореляція з іншими складовими /історія, ведення, спів-творчість. Практика впровадження.

Тема № 10. Категорія «Спів-творчість» в освітньому середовищі

Визначення дефініції «Спів-творчість». Практика. Вправи та арт-практика.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Групова фасилітація та особистість педагога

Тема № 11. Профілактика професійного вигорання

Визначення терміну «професійне вигорання». Причини, виявлення, наслідки професійного вигорання. Вправи для профілактики профвигорання. Зміна образу життя під час профвигорання. Практика «тут і зараз». Що таке «час на себе»? Вміння витримувати напругу внутрішню та зовнішню.

Тема № 12. Групова фасилітація. Кейси.

Поняття «групової фасилітації». Теорія групової динаміки. Чотири стадії групової динаміки.

Тема № 13. Творчі методи трансформації конфліктів

Плейбек-театр: соціальність, мобільність, вплив, техніки, практика. Барабанне коло: соціальність, мобільність, вплив, техніки, практика. Арт-практики: соціальність, мобільність, вплив, техніки, практика.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													Форма контролю
	денна форма						Заочна форма							
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Становлення та розвиток адміністративно-політичної системи України														
<i>Тема № 1.</i> Теорія шкільної атмосфери	9	2	2			5	10	2					8	
<i>Тема № 2.</i> Теорія ненасильницької комунікації Маршалла Розенберга	9	2	2			5	10		2				8	
<i>Тема № 3.</i> Теорія структурного насилля Йохана Галтунга	10	2	2			6	10						10	У
<i>Тема № 4.</i> Творчі методи трансформації конфліктів	12	3	3			6	10	2					8	
Разом за змістовим модулем 1	40	9	9			22	40	2	2				35	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Еволюція суспільної ментальності українського соціуму														
<i>Тема № 5.</i> Теорія наративної ретикуляції	7	2	1			4	8	2					6	
<i>Тема № 6.</i> Категорія «Історія» в освітньому середовищі	8	2	2			4	8						8	
<i>Тема № 7.</i> Категорія «Менеджмент» в освітньому середовищі	8	2	2			4	8						8	У
<i>Тема № 8.</i> Категорія «Атмосфера» в освітньому середовищі	8	2	2			4	8						8	

<i>Тема № 9.</i> Категорія «Спів-творчість» в освітньому середовищі	9	1	2			6	8					8	
Разом за змістовим модулем 2	40	9	9			22	40	2				35	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Історичний розвиток та сучасний стан провідних суспільних галузей в українських реаліях													
<i>Тема № 10.</i> Профілактика професійного вигорання	7	2	1			4	8					8	
<i>Тема № 11.</i> Групова фасилітація. Кейси.	8	2	2			4	8					8	
<i>Тема № 12.</i> Творчі методи трансформації конфліктів: плейбек-театр	8	2	2			4	8					8	У
<i>Тема № 13.</i> Творчі методи трансформації конфліктів: барабанна фасилітація	8	2	2			4	8					8	ПК
<i>Тема № 14.</i> Творчі методи трансформації конфліктів: арт-практики	9	1	2			6	8	2				6	КР
Разом за змістовим модулем 3	40	9	9			22	40	2	2			40	
Всього	120	27	27			66	120	6	4			110	

Форми контролю: усне опитування – У
контрольні роботи – КР
перевірка конспектів – ПК

6. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	<i>Тема № 1.</i> Теорія шкільної атмосфери	2	2	4/2
2	<i>Тема № 2.</i> Теорія ненасильницької комунікації Маршалла Розенберга	2		4/-
3	<i>Тема № 3.</i> Теорія структурного насилля Йохана Галтунга	2		4/-
4	<i>Тема № 4.</i> Творчі методи трансформації конфліктів	3	2	4/2
5	<i>Тема № 5.</i> Теорія наративної ретикуляції	2	2	4/2
6	<i>Тема № 6.</i> Категорія «Історія» в освітньому середовищі	2		4/-
7	<i>Тема № 7.</i> Категорія «Менеджмент» в освітньому середовищі	2		4/-
8	<i>Тема № 8.</i> Категорія «Атмосфера» в освітньому середовищі	2		4/-

9	<i>Тема № 9.</i> Категорія «Спів-творчість» в освітньому середовищі	1		4/-
10	<i>Тема № 10.</i> Профілактика професійного вигорання	2		4/-
	<i>Тема № 11.</i> Групова фасилітація. Кейси.	2		4/-
	<i>Тема № 12.</i> Творчі методи трансформації конфліктів: плейбек-театр	2		4/-
	<i>Тема № 13.</i> Творчі методи трансформації конфліктів: барабанна фасилітація	2		4/-
	<i>Тема № 14.</i> Творчі методи трансформації конфліктів: арт-практики	1		4/-
Усього годин		27	6	56/

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	<i>Тема № 1.</i> Теорія шкільної атмосфери	2		4/2
2	<i>Тема № 2.</i> Теорія ненасильницької комунікації Маршалла Розенберга	2	2	4/-
3	<i>Тема № 3.</i> Теорія структурного насилля Йохана Галтунга	2		4/-
4	<i>Тема № 4.</i> Творчі методи трансформації конфліктів	3		4/2
5	<i>Тема № 5.</i> Теорія наративної ретикуляції	1		4/2
6	<i>Тема № 6.</i> Категорія «Історія» в освітньому середовищі	2		4/-
7	<i>Тема № 7.</i> Категорія «Менеджмент» в освітньому середовищі	2		4/-
8	<i>Тема № 8.</i> Категорія «Атмосфера» в освітньому середовищі	2		4/-
9	<i>Тема № 9.</i> Категорія «Спів-творчість» в освітньому середовищі	2		4/-
10	<i>Тема № 10.</i> Профілактика професійного вигорання	1		4/-
11	<i>Тема № 11.</i> Групова фасилітація. Кейси.	2		4/-
12	<i>Тема № 12.</i> Творчі методи трансформації конфліктів: плейбек-театр	2		4/-
13	<i>Тема № 13.</i> Творчі методи трансформації конфліктів: барабанна фасилітація	2		4/-
14	<i>Тема № 14.</i> Творчі методи трансформації конфліктів: арт-практики	2	2	4/-
Усього годин		27	4	56/

8. Теми практичних занять (не передбачено)

9. Теми лабораторних занять (не передбачено)

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	

1	Теорія шкільної атмосфери	5	8	
2	Теорія ненасильницької комунікації Маршалла Розенберга	5	8	
3	Теорія структурного насилля Йохана Галтунга	6	10	
4	Творчі методи трансформації конфліктів	6	8	
5	Категорія «Історія» в освітньому середовищі. Соціальний інтелект та ефективна комунікація	4	6	2
6	Теорія наративної ретикуляції	4	8	
7	Категорія «Менеджмент» в освітньому середовищі. Профілактика професійного вигорання вчителів	4	8	2
9	Категорія «Атмосфера» в освітньому середовищі. Групова фасилітація	4	8	2
10	Категорія «Спів-творчість» в освітньому середовищі. Розвиток емоційного інтелекту	6	8	2
11	Профілактика професійного вигорання	4	8	
12	Групова фасилітація. Кейси.	4	8	2
13	Творчі методи трансформації конфліктів: плейбек-театр	4	8	2
14	Творчі методи трансформації конфліктів: барабанна фасилітація	4	8	2
Усього годин		66	110	14

11. Індивідуальні навчально-дослідні та науково-дослідні завдання

Тематика есе:

1. На вашу думку, наскільки мистецтво впливає на розвиток особистості?
2. Наведіть приклад вирішення конфліктів за методом Й. Галтунга.
3. Чи можливе існування світового суспільства без військової агресії?
4. Яка роль педагога/освітянина в припиненні військових сутичок?
5. Наскільки вам вдається використовувати асертивну поведінку у повсякденному житті?

12. Методи навчання:

Загальні:

1. **Словесні** методи навчання: евристична бесіда; акроматичне пояснення (індукція, дедукція, традукція), розповідь, лекція, інструктаж, робота з підручником.
2. **Наочні** методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.
3. **Практичні** методи навчання: вправи, практичні й дослідні роботи.
4. **Активні** методи навчання: сократівська бесіда, дискусія, cooperative learning, імітаційно-діяльнісні ігри, психодрама, кейс-стаді (метод ситуацій).
5. **Методи інформаційно-телекомунікаційних технологій:** LMS (Learning Management System) програмні додатки для адміністрування навчальних курсів в рамках дистанційного навчання (Classroom, Prometheus, Quizlet, Udemy, EdX, Coursera, Brainly, Khan Academy, СК-12). WhatsApp, Viber, Telegram.

За характером пізнавальної діяльності:

1) *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення учнями інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;

2) *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;

3) *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);

4) *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);

5) *дослідницький*: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПРН 2 – лекція, навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»; есе;

ПРН 5 - лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь»; презентація;

13. Методи контролю

- оцінка вирішення типових завдань;
- критерійно-орієнтовані тести по окремих розділах дисципліни і дисципліні в цілому;
- письмові контрольні роботи;
- усне опитування під час занять;
- оцінка рефератів по окремих розділах дисципліни з використанням монографічної і періодичної літератури;
- дистанційний контроль;
- підсумковий тест / залік.

14. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Поточне оцінювання та самостійна робота (денне)														екзамен	Інд. наук-досл. завдання	Сума балів
Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2					Змістовний модуль 3							
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	T 13	T 14	40	10	100
Поточний контроль																
2	2	2	2	2	4	4	4	4	4	2	2	2	2			
Контроль самостійної роботи																
						1	1	2	2		2	2	2			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
83–89	B		
75–82	C	добре	

68–74	D	задовільно	
60–67	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмами дисциплін; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	83–89	B
	75–82	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка "5", але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

- відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил;

- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;
- відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

15. Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання.

Форми поточного контролю: усне опитування, письмове опитування, есе, індивідуальний проект.

Форма підсумкового контролю: залік.

16. Методичне забезпечення

- 1) навчальна програма дисципліни;
- 2) робоча навчальна програма дисципліни;
- 3) комплексна контрольна робота;
- 4) залікові матеріали;
- 5) конспекти лекцій;
- 6) інформаційно-методичне забезпечення практичних та семінарських занять;
- 7) інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

17. Рекомендована література

Основна:

1. Годсон В. К., Гарт С. Книга Клас без провини. Інструменти для розв'язання конфліктів і сприяння розвитку міжособистісного інтелекту. Київ : Ранок, 2020. 256 с.
2. Художній процес, принципи художності. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10324/>
3. Розенберг М. Ненасильственное общение. Язык Жизни. Киев : Софія. 2016. 288 с.
4. Петушкова Л. А. Ненасильницьке спілкування як технологія побудови діалогу працівника соціальної сфери з клієнтом. Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи

- Гоголя]. Психолого-педагогічні науки. 2016. № 1. С. 64-69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzspp_2016_1_13.
5. Курмишева Н. І. Шкільна атмосфера як духовна складова освітнього середовища: фінський досвід. Імідж сучасного педагога : електрон. наук. фах. журн. 2018. № 4 (181). С. 31-33.
  6. Кундельський Д. Базові поняття теорії структурного насилля Й. Гальтунга та його прояви. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2019. Випуск 22. С. 156-165.
  7. Кривцова С., Нигметжанова Г. Если школа становится школой агрессии. URL: <https://ps.1sept.ru/article.php?ID=201202010>
  8. Galtung J. Violence, Peace, and Peace Research. Journal of Peace Research. 1969. Vol. 6. № 3. P. 168.
  9. Школа вирішення конфліктів «Митці згоди». Матеріали впровадження науково-педагогічного проєкту регіонального рівня упродовж 2019-2020 років / за ред. Є. Кочерга, С. Шапошніков, Р. Кандибур, О. Дон, С. Лук'янченко, А. Хлистік. Дніпро, 2020. 74 с.

Додаткова

1. Беньямин В. Учение о подобии. Медиаэстетические произведения. Сб. статей / Пер. с нем. И. Болдырева, А. Белобратова, А. Глазовой, Е. Павлова, А. Пензина, С. Ромашко, А. Рябовой, Б. Скуратова и И. Чубарова / Филологический ред. переводов А.В. Белобратов / Редактор Я. Охонько / Составление и послесловие И. Чубаров, И. Болдырев. МЛ: РГГУ. 2012. С. 119.
2. «Атмосфера» как фундаментальное понятие новой эстетики. Гернот Бёме (рус.). METAMODERN (1 января 2018). Дата обращения: 18 декабря 2020.
3. Böhme Gernot. Für eine ökologische Naturästhetik. Frankfurt am Main, 1989. С. 30.
4. Böhme Gernot. The Aesthetics of Atmospheres / ed. by Jean-Paul Thibaud. London: Routledge, 2017. — С. 19.
5. Böhme Gernot, Atmosphere as the Fundamental Concept of a New Aesthetics (перевод Стас Онасенко) [Електронний ресурс] // Metamodern. Журнал о метамодернизме. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://metamodernizm.ru/atmosphere-and-a-new-aesthetics/>.
6. Fox J. The Theory of Narrative Reticulation [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.playbacknr.com/essay>.

Інформаційні ресурси

1. www.mon.gov.ua
2. www.rada.kiev.ua/LIBRARY
3. www.novamova.com.ua
4. <http://opera-nmau.kiev.ua>
5. <http://opera.odessa.ua/ua/pro-teatr/istoriya/druge-jittyia-odeskogoteatru-nova-udivlya/>
6. <https://www.museumsun.org/history/2/>